MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

Karar Sayısı: 10167

26 Ekim 2023 tarihinde Ankara'da imzalanan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Bitki Koruma ve Bitki Karantinası Alanında İşbirliği Anlaşması"nın onaylanmasına, 244 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 2 nci ve 3 üncü maddeleri gereğince karar verilmiştir.

6 Ağustos 2025

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE TÜRKMENİSTAN HÜKÜMETİ ARASINDA BİTKİ KORUMA VE BİTKİ KARANTİNASI ALANINDA İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI

Bundan böyle "Taraflar" olarak anılacak Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti,

Bundan böyle "Anlaşma" olarak anılacak olan bu İşbirliği Anlaşması çerçevesinde,

Bitki koruma ve bitki karantinası ve bitki ve bitkisel ürünlere zarar veren zararlı organizmalar ile mücadele konularında ve bu organizmaların, devletlerinin topraklarına girişini ve yayılmasını kontrol etmek ve önlemek için uluslararası işbirliğinin faydalarını kabul ederek,

3 Nisan 1952 tarihinde imzalanan ve 1997 yılında redakte edilen Uluslararası Bitki Koruma Konvansiyonu'nun (bundan böyle Konvansiyon olarak anılacak) kuralları ve ilkelerini dikkate alarak,

Bu Anlaşma'da belirtilen tüm koşulların ve taahhütlerin yerine getirilmesini teminen,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmıştır:

Madde 1

Tanımlar

Bu Anlaşma kapsamında kullanılan terimler aşağıdaki anlamları ifade eder:

- Bitkiler - Tohum ve genetik materyaller dâhil, canlı bitkiler ve bunların parçaları;
- Bitkisel ürünler - Bitkisel menşeili, işlem görmemiş veya basit bir işlemden geçmiş, bitki tanımına girmeyen ürünler;
- Zararlı organizmalar - Bitki veya bitkisel ürünlere zarar veren bitki, hayvan veya patojenik ajanların tür, ırk veya biyotipleri;
- Karantinaya tabi zararlı organizma - Herhangi bir bölge için potansiyel olarak ekonomik öneme sahip ancak henüz orada mevcut olmayan ya da mevcut olup geniş çaplı olarak yayılmamış olan ve resmi olarak kontrol altında tutulan zararlı organizma;
- Bitki sağlığı kontrolü - Bitkilerde ve bitkisel ürünlerde zararlı organizmaların ve karantinaya tabi zararlı organizmaların varlığının ve bitki sağlığı normlarına uygunluğunun kontrol edilmesi amacıyla alınan tedbirler;

- Dezenfeksiyon - Zararlı organizmaların yok edilmesi veya etkisiz hale getirilmesi için fiziksel veya kimyasal yöntemlerin kullanılmasını kapsayan onaylanmış işlemler;

- Karantinaya tabi materyaller - Uluslararası taşıma başta olmak üzere bitki sağlığı tedbirlerinin gerekli olduğu, zararlıları bünyesinde barındırabilen veya büyümelerine katkıda bulunabilen her türlü bitkiler ve bitkisel ürünler, depolama alanı, ambalaj, taşıt, konteynır, toprak ve diğer organizmalar, nesneler veya materyaller;

- Mallar - Bir Taraf Devletin topraklarından diğer Taraf Devletin topraklarına ithal edilen ve bir Bitki Sağlık Sertifikası ile birlikte taşınan bir dizi bitki, bitkisel ürün ve karantinaya tabi materyal.

Madde 2

Yetkili makamlar

Tarafların, bu Anlaşma hükümlerinin uygulanmasından sorumlu yetkili makamları şunlardır:

-Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına: Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Orman Bakanlığı.

-Türkmenistan Hükümeti adına: Türkmenistan Tarım Bakanlığı.

Yetkili makamlar bu Anlaşma'yı uygulamak için diplomatik kanallar aracılığıyla iletişimi sağlar.

Madde 3

İşbirliği ve bilgi değişimi

Taraflar, bitki koruma ve bitki karantinası alanında işbirliği ve bilgi değişimi için aşağıdaki işlemleri gerçekleştirmeyi taahhüt eder:

1) Bu Anlaşma'nın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içerisinde bitki koruma ve bitki karantinası ile ilgili mevzuat, karantina zararlıları listesi ve diğer hükümlerin değişimi;

2) Karantinaya tabi zararlı organizmalar listesinde yapılan tüm değişiklikler hususunda Tarafların birbirini haberdar etmesi;

3) Taraf devletlerin topraklarında karantinaya tabi zararlı organizmalar listesinde yer alan karantina organizmalarının ortaya çıkma ve yayılma durumları ile mücadele ve denetim yöntemleri hakkında Tarafların birbirini haberdar etmesi;

4) Bitki koruma ve bitki karantinası alanında bilimsel araştırma merkezleri ve kuruluşları arasında işbirliği yapılması ve bu bağlamda elde edilen sonuçların veya bilginin diğer Tarafın izni olmadan üçüncü taraflarla paylaşılmaması.

Madde 4
İthal edilen mallara ilişkin talepler

Bir Tarafın topraklarından diğer Tarafın topraklarına getirilen (üzerinden geçirilen) mallar, Tarafların uluslararası anlaşmalardan doğan yükümlülükleri ile bitki koruma ve bitki karantinası alanındaki ulusal mevzuatlarına uygun olmak zorundadır.

Diğer Tarafın topraklarına ihraç edilen mallar, karantina denetiminden geçer ve yanında resmi Bitki Sağlık Sertifikası bulunur.

Taraflar, uluslararası anlaşmalardan doğan yükümlülükleri ile bitki koruma ve bitki karantinası alanındaki ulusal mevzuatları uyarınca, malları ve malların taşındığı araçları denetler, gerektiğinde laboratuvar incelemeleri ve arındırma yapar ve karantinaya tabi zararlı organizmaların kendi ülke topraklarına naklini engellemek için diğer önleyici tedbirler alır.

Taraflar, gerekmesi ve bilimsel geçerliliği olması halinde belirli malların ithalatlarına ilişkin ek bitki sağlığı tedbirleri belirleme hakkına sahiptir.

Bu çerçevede, Tarafların yetkili makamları aşağıdaki işlemleri gerçekleştirmeyi taahhüt eder:

1) Onaylandıktan ve yayınlandıktan sonra vakit kaybına mahal vermeden ek bitki sağlığı tedbirleri hususunda birbirini bilgilendirmek,

2) Tarafların yetkili makamlarından herhangi birinin talebi üzerine ek bitki sağlığı tedbirlerine ilişkin gerekçeleri iletmek.

İthal ve ihraç edilen ve transit geçen malların Tarafların sınır geçiş noktaları Tarafların ulusal mevzuatlarına göre belirlenir.

Tarafların yetkili makamları kendi topraklarındaki malların bitki sağlığı kontrolünün gerçekleştirildiği sınır kontrol noktaları hakkında birbirlerini bilgilendirir.

Malların ihracatı esnasında ambalaj malzemesi olarak Konvansiyon hükümlerine uygun karantina organizmaları taşımayan ve topraktan arıtılmış talaş, kağıt, plastik ve diğer maddeler kullanılmalıdır.

Tarafların yetkili makamları karantinaya tabi zararlı organizma taşıyıcısı olabilecek toprak (torf hariç), topraklı canlı köklenmiş bitkilerin ithalatını yasaklar.

Taraflardan biri tarafından diğer Tarafın topraklarına malların taşınması için kullanılan taşıtlar iyice temizlenir ve gerekirse zararlı maddelerden arındırılır.

Tarafların yetkili makamları, ihracatçı ve ithalatçı ülkenin sınır kontrol noktasında bitki sağlığı kontrolünde karantinaya tabi zararlı organizma tespit edilmesi halinde masraflarını mal sahibi karşılayacak şekilde malları ihracatçı ülkeye iade etme veya dezenfekte etme ve materyalin iadesi veya dezenfekte edilmesi mümkün değilse sahibinin rızası ile imha etme hakkına sahiptir. Her durumda karşı Tarafın yetkili makamları Bitki Sağlığı Önlemleri için Uluslararası Standart-13'e (ISPM-13) uygun olarak önceden bilgilendirilir.

Madde 5

Bitki Sağlık Sertifikası

Bir Tarafın topraklarından diğer Tarafın topraklarına ithal edilen (üzerinden geçirilen) malların her bir sevkiyatı, ihracatçı Tarafın yetkili makamı tarafından Bitki Sağlığı Önlemleri İçin Uluslararası Standart 12'ye (ISPM-12) uygun olarak düzenlenmiş ve ithal edilen malların ithalatçı Tarafın devletinin mevzuatına göre karantinaya tabi zararlı organizmaları ihtiva etmediğini teyit eden bir Bitki Sağlık Sertifikası ile birlikte taşınır.

Malların taşınması için verilen Bitki Sağlık Sertifikası orijinal ve İngilizce veya düzenleyen Tarafın devlet dilinde doldurulmuş olmalıdır. Bitki Sağlık Sertifikası üzerindeki düzeltmeler, karalamalar ve metnin okunaksız olması belgeye hukuki geçerliğini kaybettirir.

Malın yeniden ihracat yapılacak olması durumunda yeniden ihracat Bitki Sağlık Sertifikası, Bitki Sağlık Sertifikasının aslı veya onaylanmış bir sureti ile birlikte taşınmalıdır.

Madde 6

Malların transiti

Menşei ülkenin Bitki Sağlık Sertifikasının sağlanması koşuluyla, malların Tarafların toprakları üzerinden transitine, malların toprakları üzerinden transit geçeceği ilgili ülke hükümetinin uluslararası yükümlülükleri ile bitki koruma ve bitki karantinası alanındaki ulusal mevzuatı uyarınca müsaade edilir.

Madde 7

Ortak tedbirler

Taraflar arasındaki ithalat ve ihracat işlemlerinde, karantina açısından tehlike arz eden gönderilere ilişkin ortak denetimler ve testler, Tarafların yetkili makamlarının önceden yapacağı bir anlaşmaya dayalı olarak gerçekleştirilir. Tarafların her biri söz konusu laboratuvar testleri için gerekli olan yer ve ekipmanı sağlar. Aksi yönde kararlaştırılmadığı takdirde, uzmanların teknik ziyaretlerine ilişkin masraflar gönderen Tarafça karşılanır.

Madde 8

Diğer uluslararası anlaşmalar

Bu Anlaşma, hiçbir şekilde Tarafların taraf olduğu diğer uluslararası anlaşmalardan kaynaklanan mevcut hak ve yükümlülüklerini etkileyecek şekilde yorumlanamaz.

Madde 9

Anlaşmazlıkların çözümü

Bu Anlaşma'nın yorumlanmasından veya uygulanmasından kaynaklanabilecek herhangi bir anlaşmazlık, Taraflar arasında müzakereler ve istişareler yolu ile çözülür.

Madde 10

Değişiklikler

Bu Anlaşma, Tarafların karşılıklı yazılı rızası ile herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Anlaşma'nın ayrılmaz bir parçası olarak ayrı bir protokolle düzenlenecek değişiklikler, bu Anlaşma'nın 11. maddesinde belirlenen usule uygun olarak yürürlüğe girer.

Madde 11

Yürürlüğe giriş

Bu Anlaşma, Tarafların, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal süreci tamamladıklarını birbirlerine diplomatik kanallarla bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girer.

Bu Anlaşma süresiz olarak yürürlükte kalır. Taraflardan biri diğer Tarafa bu Anlaşma'yı sona erdirme niyetini diplomatik kanallarla yazılı olarak herhangi bir zamanda bildirebilir. Fesih, böyle bir bildirimin alınmasından 6 (altı) ay sonra yürürlüğe girer.

Bu Anlaşma Ankara'da, 26 Ekim 2023 tarihinde, Türkçe, Türkmence ve İngilizce dillerinde tüm metinler eşit derecede geçerli, iki (2) asıl nüsha halinde imzalanmıştır. İşbu Anlaşma'nın yorumlanmasında farklılık olması durumunda, İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ADINA

İbrahim YUMAKLI
Tarım ve Orman Bakanı

TÜRKMENİSTAN HÜKÜMETİ ADINA

Çarygeldi BABANYYAZOV
Çevre Koruma Bakanı

Türkiýe Respublikasynyň Hökümeti

bilen Türkmenistanyň arasynda ösümlikleri goramak we ösümlikleriň karantini hakynda

HYZMATDAŞLYK YLALAŞYGY

Mundan beýläk «Taraplar» diýlip atlandyrylýan Türkiýe Respublikasynyň Hökümeti we Türkmenistanyň Hökümeti,

Mundan beýläk «Ylalaşyk» diýlip atlandyrylýan şu hyzmatdaşlyk Ylalaşygynyň çäginde,

Ösümlikleri goramak we ösümlikleriň karantini, ösümliklere we ösümlik önümlerine zyýan berýän organizmlere garşy göreşmek we bu organizmleriň öz döwletleriniň çägine girmeginiň we ýaýramagynyň öňüni almak we gözegçilik etmek üçin halkara hyzmatdaşlygyň peýdalaryny ykrar edip,

1952-nji ýylyň 3-nji aprelinde gol çekilen we 1997-nji ýylda üýtgedilen Halkara ösümlikleri goramak baradaky Konwensiýa (mundan beýläk Konwensiýa diýlip atlandyrylýar) düzgünlerini we ýörelgelerini göz öňüne tutup,

Şu Ylalaşykda görkezilen ähli şertleriň we borçnamalaryň ýerine ýetirilmegini üpjün etmek üçin,

Şu aşakdakylar barada ylalaşdylar:

1-nji madda

Kesgitlemeler

Şu Ylalaşyga laýyklykda ulanylýan adalgalar aşakdaky manylary aňladýar:

- Ösümlikler – Tohumlar we genetiki materiallar bilen bir hatarda, janly ösümlikler we olaryň bölekleri;

- Ösümlik önümleri – Gök önümlerden gelip çykan, gaýtadan işlenmedik ýa-da adaty ýagdaýda gaýtadan işlenen, ösümlik kesgitlemesine girmeýän önümler;

- Zyýanly organizmler – Ösümlikler ýa-da ösümliklerden alynýan önümler üçin zyýanly haýwanlaryň ýa-da patogen agentleriniň, ösümlikleriň görnüşleri, sortlary ýa-da biogörnüşleri;

- Karantine degişli zyýanly organizm – Islendik sebit üçin ykdysady taýdan möhüm ähmiýete eýe, ýöne entek şol ýerde bolmadyk ýa-da bolup çäkli görnüşde ýaýran we resmi taýdan gözegçilik edilýän zyýan beriji;

- Fitosanitar gözegçiligi – Ösümliklerde we ösümlik önümlerinde zyýanly organizmleriň we karantine degişli zyýanly organizmleriň bardygyny, şeýle hem olaryň fitosanitar standartlaryna laýyklygyny gözegçilikde saklamak üçin amala aşyrylýan çäreler;

- Zyýansyzlandyryş – Zyýanly organizmleri ýok etmek ýa-da zyýansyzlandyrmak üçin fiziki ýa-da himiki usullary we serişdeleri ulanmak bilen tassyklanan amallar;

- Karantine degişli materiallar – Esasan-da halkara ugurlarda daşamak bilen fitosanitar çäreleri geçirmeklik zerur bolan, zyýan berijileri özünde jemläp biljek ýa-da olaryň ösmegine goşant goşup biljek ösümlikleriň we ösümlik önümleriň ähli görnüşleri, ammar ýerleri, gap, ulag serişdeleri, konteýnerler, toprak we beýleki organizmler, desgalar ýa-da materiallar;

- Önümler – Bir Tarapyň döwletiniň çäginden beýleki Tarapyň döwletiniň çägine we Fitosanitariýa Güwänamasy bilen bilelikde getirilýän ösümlikleriň, ösümlik önümleriniň we karantine degişli materiallaryň toplumy.

2-nji madda

Ygtyýarly edaralar

Şu Ylalaşygyň düzgünleriniň ýerine ýetirmek boýunça Taraplaryň ygtyýarly edaralar bolup durýar:

- Türkiýe Respublikasynyň Hşkümeti tarapyndan – Türkiýe Respublikasynyň Oba hojalygy we tokaý ministrligi;

- Türkmenistanyň Hökümeti tarapyndan – Türkmenistanyň Oba hojalyk ministrligi.

Ygtyýarly edaralar şu Ylalaşygy berjaý etmek üçin diplomatik ýollar arkaly habarlaşarlar.

3-nji madda

Hyzmatdaşlyk we maglumat alyşmak

Taraplar ösümlikleri goramak we ösümlik karantini pudagynda hyzmatdaşlyk we maglumat alyşmak üçin şu aşakdaky çäreleri ýerine ýetirmäge borçlanýarlar:

1) Şu Ylalaşyk güýje gireninden iki aýyň içinde ösümlikleri goramak we ösümlik karantine alynmagy baradaky kanunçylygy, karantin zyýan berijileriniň sanawy we beýleki düzgünleri bilen alyşmak;

2) Taraplar karantine degişli bolýan zyýanly organizmleriň sanawyndaky ähli üýtgeşmeler barada birek-birege habar bermek;

3) Taraplaryň döwletleriniň çäklerinde karantin zyýan berijileriniň sanawyna girizilen karantine degişli organizmleriniň ýüze çykarylan we ýaýran ýagdaýlary hakynda, şol sanda gözegçilik we barlag usullary barada Taraplaryň birek-birege habar bermek;

4) Ösümlikleri goramak we ösümlik karantini boýunça ylmy öwreniş merkezleri bilen guramalaryň arasyndaky hyzmatdaşlyk we beýleki Tarapyň razylygy bolmazdan bu kontekstde alnan netijeleri ýa-da maglumatlary üçünji tarap bilen paýlaşmazlyk.

4-nji madda

Daşary ýurtlardan getirilýän önümler bilen bagly talaplar

Bir Tarapyň çäginden beýleki Tarapyň çägine getirilen (üstaşyr geçirilen) önümler Taraplaryň halkara şertnamalaryndan we ösümlikleri goramak we ösümlik karantini babatynda milli kanunçylygyndan gelip çykýan borçnamalaryny berjaý etmelidir.

Beýleki Tarapyň çägine eksport edilýän önümler karantin barlagyndan geçmelidir we resmi fitosanitariýa güwänamasy goşulyp iberilmelidir.

Taraplaryň ösümlikleri goramak we ösümlik karantini boýunça halkara şertnamalardan we milli kanunçylyklardan gelip çykýan borçnamalaryna laýyklykda Taraplar önümleri we önümler daşamak üçin ulanylýan ulag serişdeleri barlaýarlar, zerur bolsa barlaghana synaglaryny geçirýärler we zyýansyzlandyrýarlar we karantine degişli zyýan berijileriniň öz döwletleriň çäklerine getirmegiň öňüni almak üçin beýleki çärelerini geçirýärler.

Taraplar zerur bolan ýagdaýynda we ylmy taýdan kabul edilen ýagdaýynda käbir önümleri import etmek üçin goşmaça fitosanitariýa çäreleri kesgitlemäge hukuklydyr.

Bu çäklerde Taraplaryň ygtyýarly edaralary şu aşakdakylary ýerine ýetirmäge borçlanýarlar:

1) Tassyklanylandan we çap edilenden soň wagt ýitirmän goşmaça fitosanitariýa çäreler barada birek-birege habar bermek,

2) Taraplaryň islendik ygtyýarly edarasynyň talaby boýunça goşmaça fitosanitariýa çäreleriň sebäplerini bermek.

Taraplaryň serhetlerinden eksport, import we üstaşyr geçirilýän önümler üçin serhet nokatlary Taraplaryň milli kanunçylygyna laýyklykda kesgitlenilýär.

Taraplaryň ygtyýarly edaralary, öz çäklerinde önümlere fitosanitariýa gözegçilik edilýän serhet gözegçilik nokatlary barada birek-birege habar berýärler.

Önümler eksport edilende, Konwensiýanyň düzgünlerine laýyklykda karantin organizmlerini götermeýän we topraksan arassalanan agaç gabyklary, kagyz, plastmassa we beýleki materiallar gaplama materialy hökmünde ulanylmalydyr.

Taraplaryň ygtyýarly edaralary karantine degişli bolýan zyýanly organizmleri göteriji bolup biljek toprak (torfdan başga), toprakly janly kök ösümlikleri getirmegi gadagan edýär.

Taraplaryň biriniň beýleki Tarapyň çägine önüm daşamak üçin ulanýan ulag serişdeleri düýpli arassalanýar we zerur bolsa zyýanly maddalara garşy zyýansyzlandyrylmalydyr.

Taraplaryň ygtyýarly edaralary eksport we import edýän döwletiň serhet gözegçilik nokadyndaky fitosanitariýa gözegçiliginiň dowamynda karantine degişli zyýanly organizmiň ýüze çykarylan ýagdaýynda, önümleri cýesiniň serişdeleriniň hasabyna eksport edýäne gaýtaryp bermäge ýa-da zyýansyzlandyrmak işini geçirmäge we materialy gaýtaryp bermäge ýa-da zyýansyzlandyrmaga mümkinçilik bolmadyk ýagdaýynda, onuň eýesiniň razylygy bilen ýok etmäge hukuklydyr. Islendik ýagdaýda, beýleki Tarapyň ygtyýarly edaralaryna Fitosanitariýa çäreleri boýunça halkara standartynyň (FÇBHS-13) düzgünlerine laýyklykda habar berler.

5-nji madda

Fitosanitariýa Güwänamasy

Bir Tarapyň döwletiniň çäginden beýleki Tarapyň çägine getirilýän önümleriň her biriniň iberilmegi, eksport edýän Tarapyň ygtyýarly edarasy tarapyndan fitosanitariýa çäreleri hakyndaky halkara standartyna (ISPM-12) laýyklykda işlenip taýýarlanýan we getirilýän önümleriň import edýän Tarapyň kanunçylygyna laýyklykda karantine degişli zyýanly organizmleriň ýokdugyny tassyklaýan fitosanitariýa güwänamasy bilen bilelikde daşalýar. Önümleri daşamak üçin berlen fitosanitariýa şahadatnamasy asyl nusgada bolmaly we iňlis dilinde ýa-da taýýarlan döwletiň dilinde doldurylmalydyr. Fitosanitariýa şahadatnamasynyň düzedilmegi, üstünden garalanmagy we tekstiň okalmajak görnüşde bolmagy resminamanyň kanuny güýjüni ýitirýär.

Eger-de önümler gaýtadan eksport edilmeli bolsa, gaýtadan eksport üçin fitosanitariýa güwänamasy öndüriji ýurduň fitosanitariýa güwänamasynyň asyl nusgasy ýa-da tassyklanan nusgasy bilen berilmelidir.

6-njy madda

Önümleriň üstaşyr geçirilmegi

Gelip çykan ýurduň fitosanitariýa şahadatnamasynyň berilmegi şerti bilen, önümleriň Taraplaryň ýurdunyň çäginden geçmegine ýurtlaryň we önümleriň üstaşyr geçjek Tarapyň ýurdunyň halkara borçnamalaryna laýyklykda ösümlikleri goramak we karantin babatynda milli kanunlaryna laýyklykda rugsat berilýär.

7-nji madda

Bilelikdäki geçirilmeli çäreler

Taraplaryň arasynda amala aşyrylýan import we eksport amallarynda, karantin taýdan howp salýan daşalýan ýükler barada bilelikdäki barlaglar we synaglar Taraplaryň ygtyýarly edaralary tarapyndan öňünden baglaşylan ylalaşyk esasynda geçirilýär. Her bir Tarap ýokarda agzalan barlaghana synaglary üçin zerur ýer we enjamlary üpjün etmeli. Başgaça ylalaşylmadyk bolsa, hünärmenleriň tehniki saparlary bilen baglanyşykly çykdajylary iberýän Tarap öz üstüne alýar.

8-nji madda

Beýleki halkara şertnamalar

Şu Ylalaşyk Taraplaryň özleri gatnaşyjylary bolup durýan beýleki hereket edýän halkara şertnamalaryndan gelip çykýan hukuklaryna we borçnamalaryna täsir edýän hökmünde düşündirilmeli däldir.

9-njy madda

Jedelleriň çözülmegi

Şu Ylalaşygyň düşündirilmegi ýa-da ulanmagy bilen bagly ýüze çykyp biljek islendik jedeller Taraplaryň arasyndaky gepleşikler we geňeşmeler arkaly çözüler.

10-njy madda

Üýtgetmeler

Şu Ylalaşyk Taraplaryň özara ýazmaça razyçylygy bilen islendik wagt üýtgetmeler girizilip bilner. Şu Ylalaşygyň aýrylmaz bölekleri bolup durýan we aýratyn teswirnama bilen düzgünleşdirilýän üýtgeşmeler şu Ylalaşygyň 11-nji maddada bellenen tertipde güýje girýärler.

11-nji madda

Güýje girmegi

Şu Ylalaşyk Taraplaryň diplomatik ýollar arkaly biri-birine şu resminamanyň güýje girmegi üçin zerur bolan içerki döwlet amallaryny tamamlandyklary barada habar beryän iň soňky ýazmaça habarnamanyň alnan senesinden güýje girýär.

Şu Ylalaşyk kesgitlenmedik möhlete baglaşylýar. Taraplar biri-birine diplomatik ýollar arkaly şu Ylalaşygy ýatyrmak niýeti barada islendik wagt ýazmaça habar berip biler. Bu habarnamany alandan 6 (alty) aýdan soň Ylalaşygyň ýatyrylmagy güýje girýär.

Ankara şäherinde 2023-nji ýylyň «26» oktýabrynda her biri türk, türkmen we iňlis dillerinde amal edildi, özi-de ähli tekstler birmeňzeş deň güýje eýedir. Düşündirilende çaprazlyklar ýüze çykan halatynda iňlis dilindäki tekst artykmaçlyga eýe bolar.

Türkiýe Respublikasynyň
Hökümetiniň adyndan

İbrahim YUMAKLI
Oba hojalygy we tokaý ministri

Türkmenistanyň
Hökümetiniň adyndan

Çarygeldi BABANYÝAZOW
Daşky gurşawy goramak ministri

COOPERATION AGREEMENT
ON THE FIELD OF PLANT PROTECTION AND PLANT QUARANTINE BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE AND THE GOVERNMENT OF TURKMENISTAN

The Government of the Republic of Türkiye and the Government of Turkmenistan hereinafter referred to as the "Parties",

Within the framework of this Cooperation Agreement hereinafter referred to as the "Agreement",

Recognizing the benefits of international cooperation on plant protection and plant quarantine and control of harmful organisms that damage plants and plant products, as well as to control and prevent their introduction and spread in the territories of their States,

Taking into account the rules and principles of the International Plant Protection Convention (hereinafter referred to as the Convention) signed on 3 April 1952 and edited in 1997,

In order to ensure the fulfilment of all conditions and obligations set forth in this Agreement,

Have agreed as follows:

Article 1
Definitions

The terms used in the context of this Agreement shall have the following meanings:

- Plants - Living plants and parts thereof, including seeds and genetic material;
- Plant products - Products that are of plant origin, unprocessed or simply processed, not within plant definition;
- Harmful organisms - Species, variety or biotypes of plants, animals or pathogenic agents that are harmful to plants or plant products;
- Harmful organism that is subject to quarantine - A pest of potential economic importance to any area but not yet present or present but not widely spread and officially controlled;
- Phytosanitary control - Measures taken to control the presence of harmful organisms or harmful organisms that are subject to quarantine in plants and plant products as well as their compliance with phytosanitary standards;

- Disinfection - Approved processes involving the use of physical or chemical methods and substances in order to destroy or inactivate harmful organisms;

- Quarantine materials - All kinds of plants and plant products, storage areas, packaging, vehicles, containers, soil and other organisms, objects or materials that may contain pests or contribute to their growth, for which phytosanitary measures are required especially in international transport;

- Goods - A number of plants, plant products and quarantine materials imported from the territory of the State of one Party into the territory of the State of the other Party and accompanied by a Phytosanitary Certificate.

Article 2

Competent authorities

The competent authorities of the Parties responsible for the implementation of this Agreement are:

- For the Government of Republic of Türkiye: Ministry of Agriculture and Forestry of the Republic of Türkiye.

- For the Government of Turkmenistan: Ministry of Agriculture of Turkmenistan.

The competent authorities shall communicate through diplomatic channels to implement this Agreement.

Article 3

Cooperation and exchange of information

The Parties shall undertake the following actions in order to cooperate and exchange information in the field of plant protection and plant quarantine:

1) Exchanging legislation, a list of quarantine pests and other provisions related to plant protection and plant quarantine within two months from the date of entry into force of this Agreement;

2) Informing each other of the Parties of all the changes made in the list of harmful organisms that are subject to quarantine;

3) Notifying each other of the Parties about the cases of occurrence and spread of quarantine pests on the list of harmful organisms that are subject to quarantine in the territories of the states of the Parties, as well as methods of control and inspection;

4) Cooperation between scientific research institutes and organizations in the field of plant protection and plant quarantine and not sharing results or information obtained within this context with a third party without the consent of the other Party.

Article 4

Requirements for imported goods

Goods brought from (carried through) the one Party's territory to the other Party's territory must comply with the obligations of the Parties arising from international agreements and national legislation in the field of plant protection and plant quarantine.

Goods exported to the territory of the other Party shall undergo quarantine inspection and be accompanied by official Phytosanitary Certificate.

The Parties, in accordance with the obligations arising from international agreements and national legislations in the field of plant protection and plant quarantine shall inspect goods and the vehicles the goods are transported in, carry out laboratory examination and purification when necessary, and also take other measures to prevent the transfer of quarantine pests on the territories of their states.

The Parties are entitled, in case of need and scientific validity, to identify additional phytosanitary measures related to the imports of certain goods.

In this framework, the competent authorities of the Parties shall undertake to carry out the following actions:

1) After approval and publication, immediately notifying each other about additional phytosanitary measures,

2) In response to a request from any of the competent authorities of the Parties, sending justifications for the additional phytosanitary measures.

Crossing points of the borders of the Parties for imported, exported and transited goods shall be determined in accordance with the national legislation of the Parties.

The competent authorities of the Parties shall inform each other about the border control points where the phytosanitary control of the goods in their territory is carried out.

During the export of the goods, as the packaging materials, materials that do not carry quarantine organisms in accordance with the provisions of the Convention and shavings, paper, plastic and other materials that are soil-free shall be used.

Competent authorities of the Parties shall prohibit the import of soil (excluding peat), live rooted plants with soil, which may be carriers of harmful organisms that are subject to quarantine.

Vehicles used by either Party for the transport of goods to the territory of the other Party shall be thoroughly cleaned and if necessary, decontaminated.

The competent authorities of the Parties have the right to return to the exporter or disinfect the goods at the expense of its owner in case of detection of harmful organisms that are subject to quarantine at phytosanitary control at the border point of the state of the exporter or importer, and if it is impossible to return or disinfect the material, to destroy it in agreement with its owner. In any case, the competent authorities of the other Party in accordance with International Standard-13 for Phytosanitary Measures (ISPM-13) shall be informed.

Article 5

Phytosanitary Certificate

Each consignment of the goods imported from (carried through) the territory of the State of one Party to the territory of the other Party shall be accompanied by a Phytosanitary Certificate which was issued by the competent authority of the exporting Party in accordance with the International Standard-12 for Phytosanitary Measures (ISPM-12) and confirms that the imported material does not contain harmful organisms that are subject to quarantine according to the legislation of the State of the importing Party.

The Phytosanitary Certificate issued for the transport of the goods must be original and completed in English or in the state language of the issuing Party. Corrections, scribbles and illegibility of the text on the Phytosanitary Certificate shall make the document lose its legal validity.

In the event that the goods are to be re-exported, the re-export Phytosanitary Certificate must be carried with the original or certified copy of the Phytosanitary Certificate.

Article 6

Transit of goods

Provided that the Phytosanitary Certificate of the country of origin is supplied, transit of goods through the territories of the Parties shall be permitted in accordance with the international obligations and legislation on the field of plant protection and plant quarantine of the government of the related country through which territory the goods are transited.

Article 7

Joint measures

In the import and export transactions between the Parties, joint inspections and tests on shipments that pose a danger in terms of quarantine shall be carried out based on a prior agreement by the competent authorities of the Parties. Each Party shall provide the necessary premises and equipment for the said laboratory tests. Unless agreed otherwise, expenses related to technical visits of the experts shall be borne by the sending Party.

Article 8

Other international agreements

This Agreement shall not be construed to affect in any way the existing rights and obligations of the Parties under other international agreements to which they are parties.

Article 9

Settlement of disputes

Any dispute that may arise from the interpretation or implementation of this Agreement shall be resolved by the Parties through negotiations and consultations.

Article 10

Amendments

This Agreement may be amended by mutual written consent of the Parties at any time. The amendments arranged in a separate protocol as an inseparable part of this Agreement shall enter into force according to the procedure established in the Article 11 of this Agreement.

Article 11

Entry into force

This Agreement shall enter into force on the date of the receipt of the last written notification by which the Parties notify each other through diplomatic channels of the completion of their internal legal procedures necessary for entry into force of the said document.

This Agreement shall remain in force for an indefinite period of one time. Either Party may at any time notify the other Party in writing of its intention to terminate this Agreement through diplomatic channels. Termination shall take effect 6 (six) months after such notice is received.

Signed in Ankara on 26 October 2023 in two (2) original copies each in Turkish, Turkmen, and English languages, all texts being equally authentic. In case of any divergence of interpretation, the English text shall prevail.

FOR THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE

İbrahim YUMAKLI
Minister of Agriculture and Forestry

FOR THE GOVERNMENT OF TURKMENISTAN

Charygeldi BABANYYAZOV
The Minister of Environmental Protection